

"Ara, no podem entrar en un govern espanyol"

Xavier Trias Vidal de Llobatera (Barcelona, 1946) és el conseller de Presidència de la Generalitat de Catalunya des del gener del 1996. S'encarrega de les negociacions amb l'oposició i és considerat un dels homes més influents del govern català.

El 1979, aquest pediatre es va afiliar a Convergència Democràtica de Catalunya (CDC). Des de llavors fins ara ha passat per dues de les conselleries més importants, la de Sanitat (del 1988 al 1996), que és una de les que gestiona més diners dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya, i ara està al capdavant de la de Presidència. És un dels homes més propers al president Jordi Pujol. Potser per aquesta proximitat, el seu nom sovint ha estat protagonista de rumors que el situaven com a cap de llista de Convergència i Unió. Primer per l'Ajuntament de Barcelona, abans de la designació com a candidat de Joaquim Molins, el portaveu del grup de CiU a Madrid. Ara, el nom de Xavier Trias sona de nou com a possible candidat convergent per anar a Madrid.

—*Què hi ha dels rumors que el situen com a cap de llista de CiU a les eleccions generals?*

—Em fan molta gràcia. Ara és quan començarà una nova etapa en la qual se sentiran tota una llista de noms possibles. Però el número u de la candidatura l'ha de decidir la coalició, no un partit. Si ara ja es fan especulacions, malament rai.

—*Però abans s'han de fer les eleccions autonòmiques a Catalunya. Per què encara no han decidit la data més adequada?*

—Perquè el que s'ha pretès sempre, i el president ho ha avisat, és que les eleccions catalanes siguin catalanes de debò. I això fa que s'hagi de prendre una decisió: si les eleccions catalanes es posen enmig de les espanyoles i les municipals, o si s'avancen, i per tant van absolutament soles. I aquesta decisió només la pot prendre el president. El president ha dit que probablement seran el mes de març, a fi i efecte que ningú pugui dir que els agafem distrets. Crec que és un bon avís. També és veritat que, últimament, el president ha dit que no pensa decidir la data de les eleccions fins a

finals de desembre. I és que fer les eleccions al novembre de l'any que ve, quan tocaria, vol dir, en gran part, haver pres ja una decisió sobre els pressupostos de l'estat de l'any 2000. Per tant, la gent que està en el món polític entén que no és una decisió tan senzilla com es diu. És una opció complexa. I intentem evitar de totes totes que poguessin coincidir unes eleccions catalanes amb unes eleccions espanyoles, que crec que no seria bo per a Catalunya.

—*Després de les eleccions al Parlament de Catalunya, si vostès haguessin de formar govern en coalició amb altres partits, amb qui estarien disposats a fer-ho?*

—Jo crec que nosaltres podem governar, i el nostre desig és governar sense cap coalició, i encara que un després es vegi obligat a governar en coalició, el que no farà mai un polític és avisar abans amb qui ho farà, perquè explicar amb qui governaràs abans de començar és el començament del desastre. Entre d'altres coses, perquè aquestes discussions sempre són dures, complicades, difícils, i si tu ja escullis company de ball, l'has espifiada.

—*Després de les eleccions, vostès posaran damunt la taula el tema del finançament autonòmic...*

—Sí, hi ha dos temes bàsics per després de les eleccions: el finançament, és a dir, el pacte fiscal, i el re-

"Hi ha dos temes bàsics per a després de les eleccions: el finançament, és a dir, el pacte fiscal, i el reconeixement de l'estat plurinacional. Els haurem de posar sobre la taula, segur, de totes totes."

coneixement de l'estat plurinacional. Els haurem de posar sobre la taula, segur, de totes totes. I això no és una cosa que ens vingui ara de cop, sinó que és un dels plantejaments que es van fer en l'últim congrés de CDC. El document "Per un nou horitzó per a Catalunya" també ho planteja, igual que l'últim congrés d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC). Fins i tot, la mateixa "Declaració de Barcelona" va per aquest camí.

—*Com han arribat a la conclusió que el sistema de finançament, que havien defensat, ja no funciona?*

—No és que no funcioni... És millor que el que teníem. Hem aconseguit millorar el finançament, seria mentida dir que aquest any, per exemple, no s'ha millorat, però són millores insuficients. Per tant, creiem que ha arribat el moment d'afrontar-ho i de dir que amb engrunes no podem continuar.

—*El finançament de la sanitat depèn que se solucioni el finançament de manera global?*

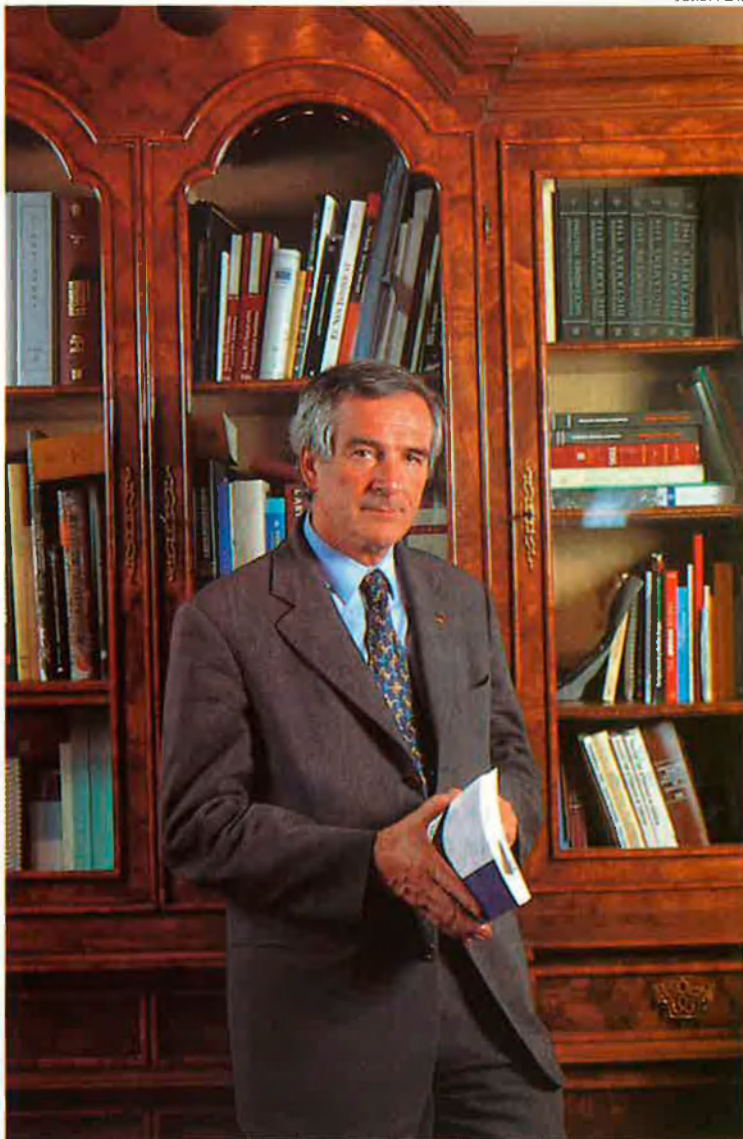
—Sí. És evident. A Catalunya la solució del problema de la sanitat només pot venir a través del finançament global, perquè Catalunya, com Madrid, que és una zona industrial, dinàmica, on hi ha un nivell cultural important, on hi ha equipaments que són referència per a tot l'estat, etc., la demanda sanitària normalment és més elevada que a la resta de l'estat. Hi ha exemples molt clars, és a dir, a una societat molt desenvolupada, com ho pot ser la suïssa, la freqüentació hospitalària per cada mil habitants és de 130, a França estan potser per 127. Nosaltres en tenim 121; Madrid, una quantitat similar; Andalusia, 100 o 110; i altres regions menys desenvolupades deuen tenir 90 o 85. Home, és evident que les societats més desenvolupades generen més riquesa. Però cal que canviem el sistema de finançament, perquè no pot ser que pel fet de generar més riquesa se'ns castigui en alguns aspectes, com en el de la sanitat.

—*Canviem de tema. Hi ha la sensació que el procés de la "Declaració de Barcelona" s'ha frenat.*

—Penso que no és cert. Hi ha hagut gent que ha intentat magnificar la "Declaració de Barcelona", i d'altra que intenta minimitzar-la. Crec que les coses tenen el punt just. És a dir, que partits nacionalistes es reunixin, facin una declaració i prenguin una sèrie d'acords sobre aspectes concrets —com és el del funcionament del Tribunal Constitucional o d'altres aspectes que afecten els nostres països com a nació—, crec que no ha de ser motiu d'escàndol ni per horroritzar-se. Però en canvi ha generat una reacció agressiva dels partits nacionalistes espanyols, que sembla que tinguin l'exclusiva de poder parlar amb nosaltres. Això no és així. I això no vol dir que nosaltres hàgim de compartir alguns dels aspectes d'aquests partits nacionalistes, com el BNG o el PNB, però sí que és cert que es pot arribar a un conjunt d'acords, de col·laboracions. Per arribar a aquest punt han calgut uns tràmits, unes reunions, i evidentment no té sentit que després ens reunim cada mes. Sí que és veritat que tot això ha coincidit amb un moment interessant, però no ha estat culpa nostra. És el cas de la treva d'ETA, per exemple. Però els asseguro que la treva d'ETA no l'hem organitzada nosaltres.

—*Organitzar-la vostès segur que no, però alguns analistes polítics sí que coincideixen a dir que tot ha estat un seguit de confluències i que potser sense el procés de Barcelona haurien estat més difícils els Acords de Lizarra... Ho veu així?*

—No. Crec que tot ajuda, però no ens enganyem, la treva d'ETA depèn de moltes coses, però sobretot depèn dels mateixos bascos. La pau al País Basc es farà gràcies al País Basc, els altres hi podem ajudar, i hi tenim la responsabilitat de col·laborar-hi. És evi-

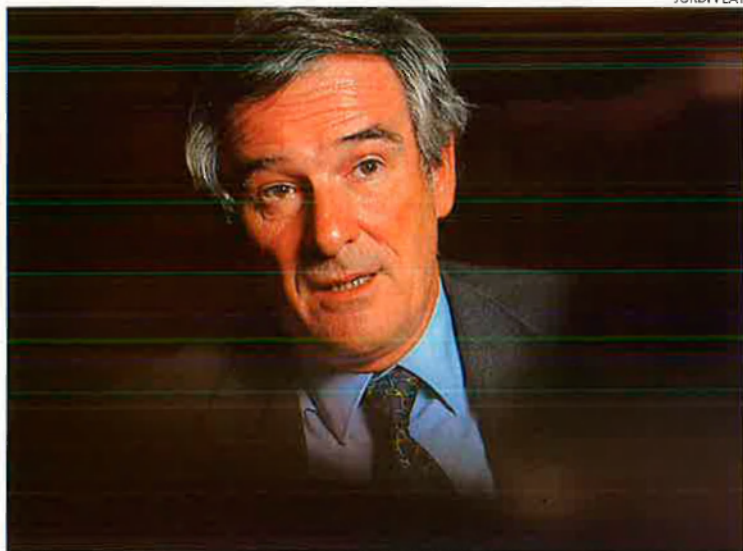

dent que el govern central hi tindrà un paper important. I crec que ja l'ha tingut, és a dir, en ocasions al govern central no se li dona el mèrit que en certs aspectes té. El tipus d'actuació, a nivell policial i judicial, amb ETA segur que ha tingut una certa importància. Sincerament penso que el govern central, fora d'alguns dubtes del primer moment, du a terme un conjunt d'acions que són positives, i que les coses es fan bé.

—*En Miquel Roca ha dit que més valdria tenir relacions amb els partits valencians i de les Illes Balears, que amb els de la "Declaració de Barcelona".*

—Amb les Illes Balears i València hem de tenir una relació perquè són partits que tenen la mateixa llengua que nosaltres, i per tant és important que tinguem una relació de veïnatge i de bona convivència. Però és evident que una cosa no exclou l'altra. Fer aquestes comparacions de manera excloent no té sentit. Hi ha una certa tendència per part d'algunes persones a separar el nacionalisme català del d'altres llocs, com el basc, per voler separar-se d'un nacionalisme que pugui ser "violent". Però, primer, el PNB mai ha estat violent, és

"En ocasions al govern central no se li dona el mèrit que en certs aspectes té. El tipus d'actuació a nivell policial i judicial amb ETA segur que ha tingut una certa importància."

JORDI PUJOL

"Retocar la Carta Magna no hauria de ser un pecat. De fet, ara veig que ja es diu que no és pecat."

un nacionalisme democràtic que ha col·laborat amb el país. No té sentit que no tinguem una relació amb el nacionalisme basc. Som conscients dels punts de mira diferents que podem tenir en certs aspectes, amb el PNB i evidentment amb el BNG. I tant! I també dic el següent: tenim posicions molt distants i diferents, fins i tot amb gent d'alguns partits a casa nostra, i bé que hi tenim relacions, en ocasions molt cordials.

—*Quan la "Declaració de Barcelona", vostès parlaven de canvi de Constitució, després de relectura...*

—Nosaltres sempre hem dit el que es pot fer sense canviar la Constitució. Hi ha gent que s'horroritza quan es parla de canviar la Constitució, que ho considera un pecat i et veuen com si fossis una persona rara. Retocar la Carta Magna no hauria de ser un pecat. De fet, ara veig que ja es diu que no és pecat. De totes maneres, crec que per fer els canvis que necessita Catalunya per tenir una situació de més sobirania (capacitat de decisió superior i més poder econòmic) no és veritat que calgui canviar la Constitució. A través de l'article 150.2 es poden fer infinitat de coses, gairebé tot. L'exemple més clar és la transferència del trànsit a Catalunya, que no estava considerada ni a l'Estatut, i fins i tot ha quedat clar que no ens tocava. La veritat és que hauria estat una mica ridícul que s'hagués desenvolupat un cos de policia nacional i que no es pogués encarregar del trànsit. Per exemple, quan es parla de la possibilitat que a Catalunya tinguem agència tributària pròpia hi ha gent que creu que no pot ser de cap de les maneres. Jo els diria que es mirin l'article 46 de l'Estatut —em penso—, que diu que es pot fer... Si fins i tot ho posa a l'Estatut!

"Si la nostra obsessió era que el PSOE se centrés i el PP se centri, ja seria una desgràcia lluitar per això i que, quan aconseguim l'objectiu, ens espantéssim i diguéssim: 'ara anirem malament!'"

—*Han notat un canvi d'actituds del PP sobre la possibilitat de reformar la Constitució?*

—Crec que ja fa mesos. Penso que el PP va canviant, i això és l'important. Va passar amb els socialistes, ara passa amb el PP. La nostra vocació de col·laborar amb el govern de l'estat és per influir sobre el govern, per centrar-los i apropar-los a les nostres teories nacionalistes, que és el que més costa. Però, a poc a poc, veus que hi ha canvis en la manera d'explicar les coses i de fer-les. Hi ha coses que és il·lògic que no passin, fins i tot sense que nosaltres estiguem col·laborant en un govern. Per exemple, que el president Aznar vingui aquí i digui que Catalunya és molt solidària. Doncs ja era hora que es digués! És veritat que diuen també: "Doncs que ho continuï sent." Nosaltres volem ser solidaris, però hem de parlar de quin grau de solidaritat hem de tenir amb la resta de l'estat.

—*I què hi ha del "fenomen Piqué"?*

—Suposo que el seu nomenament com a portaveu és una iniciativa més en aquest sentit. El "fenomen Piqué" potser té una situació que salta més a la vista, perquè la persona que abans ocupava el lloc del senyor Piqué era una persona conflictiva i que, a més, disfrutava sent-ho. És un cas sorprenent. Hi havia una persona que feia de portaveu del govern i que una de les seves aficions era provocar, era un cas que no s'acostuma a donar en política. Ara, en canvi, hi ha un portaveu que fa bé el seu paper, que intenta disminuir els conflictes i buscar fórmules de col·laboració, i la veritat és que la relació amb el govern de la Generalitat és bona i correcta. Per tant, és positiu. Sempre em pregunten la influència que tenim en aquest canvi. Doncs, home, en el nomenament del senyor Piqué, poca, però en tot aquest canvi de filosofia, sí que hi tenim alguna cosa a veure.

—*Electoralmnt, pot tenir conseqüències negatives per a vostès?*

—Crec que no. Si la nostra obsessió era que el PSOE se centrés i el PP se centri, ja seria una desgràcia lluitar per això i que, quan aconseguim l'objectiu, ens espantéssim i diguéssim: "ara anirem malament!" No, no. A més, la gent de Catalunya sap perfectament quin és el paper de CDC i UDC, quin és el del PP a Catalunya i que hi ha diferències importants entre aquestes dues formacions. Una altra cosa és que puguem ajudar a millorar la governabilitat de l'estat i a fer que el PP entengui més bé la realitat plurinacional de l'estat espanyol, i que no sigui tan a la dreta.

—*Artur Mas i Josep Antoni Duran i Lleida han parlat de les possibilitats d'entrar en un govern espanyol en el futur. Quines condicions caldrien?*

—Sempre se'n parla... Jo crec que no, no es donen

les circumstàncies en el moment actual per entrar en un govern espanyol. Quan hi hagi les eleccions en l'àmbit espanyol, si tornem a ser decisius, haurem de fer aquells plantejaments que crec que són claus: el reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat i el pacte fiscal. Sí que és veritat que penses que, si t'ho arreglen tot... Però sempre he dit que nosaltres no podem entrar en un govern de l'estat mentre hi hagi conflictes de base tan grans com els que hi ha ara: nosaltres apostem per un estat plurinacional i hi ha gent en l'àmbit estatal que no ho acaven d'entendre. Si arriba un moment que s'acaba entenent això i es posen les mesures perquè sigui realitat, aquell dia, evidentment, que haurà acabat el motiu que fa que nosaltres no puguem entrar a formar part d'un govern.

—*Les eleccions al País Basc han estat molt crispades...*

—Com totes.

—*Temen que aquesta virulència es pugui reproduir aquí, no ja en temes de terrorisme, ni amenaces de fer les maletes, però sí pel tema lingüístic, per exemple?*

—Aquí sempre han estat dures les eleccions. La gent oblida campanyes que s'han efectuat aquí, com la del senyor Vidal-Quadras, o coses que han arribat a dir en alguns casos el socialistes. Evidentment no quan vam estar col·laborant amb ells en el govern de Madrid, sinó abans. La gent té una capacitat de desmemòria tan gran que em sorprèn. Quan l'Arzallus ens adverteix dient-nos que "ahora irán a por vosotros", penso que sempre hi han anat! No ens hem d'amoïnar gaire. CiU no caurà en aquest parany, hem de continuar la nostra feina, que és el que fem, el que farem, amb el nostre estil de sempre, sense caure en aquestes agressivitats i sense perdre el sentit comú. Això és el que ens va bé i el que agrada al nostre electorat. És a dir, la meua teoria és que com més es crispin, com més barbaritats es diguin, més bé ens anirà, perquè a la gent de Catalunya no li agrada aquest tipus d'actuacions estranyes.

—*Costa imaginar unes eleccions crispades amb Jordi Pujol, Pasqual Maragall o Alberto Fernández Díaz de candidats...*

—Home, no estic tan segur que no puguin ser crispades... No estic segur que el senyor Maragall no pugui dir-les grosses, perquè en alguna campanya ja les ha dites, i de molt grosses i sorprenents! Però com que ell no manarà i li vindrà algú, com el senyor Borrell, el senyor Chaves o el senyor Rodríguez Ibarra, el que poden arribar a dir serà històric, pot fer una pàgina nova en aquest país. I el senyor Fernández Díaz, és evident que no dirà aquestes coses, però com deixin fer campanya al senyor Vidal-Quadras...! Se'l pot llegir

molts dies a la premsa i un es pot quedar sorprès del que diu. És un puntal d'aquests que si el deixen fer campanya pot ser terrible també.

—*Com van les relacions entre Unió i Convergència?*

—Jo crec que bé. Sempre que hi ha processos electorals, i sobretot quan són municipals, es generen tensions. S'han de fer moltes candidatures, hi ha molts interessos personals a més dels del partit, i això genera nervis, crispacions, dificultats. El problema no és que hi hagi discussions, sinó saber-les arreglar. Si ho miren, aquests dies Convergència ha tingut problemes a Tarragona, en ocasions, més forts que les que pot tenir amb Unió, però la gràcia d'aquestes coses és que hi hagi persones, com el secretari general o el president, que sàpiguen buscar fórmules, en aquest cas a Tarragona, per tal que la gent no quedi ferida. No obstant això, totes aquestes coses no són fàcils, perquè darre-

JORDI PLAY

re de cada candidatura municipal, evidentment hi ha els partits, però, no ens enganyem, també hi ha els interessos de les persones, des del punt de vista més altruista o generós, em refereixo.

—*Les tensions que van sortir als diaris no fa gaire...*

—No són bones.

—*Tenen alguna cosa a veure amb la successió de Jordi Pujol?*

—No, no ho crec. Penso que tenen a veure amb el fet que una coalició que dura molts anys i amb èxit, en què hi ha un partit gran i un de petit, i que a més és sempre una coalició pre-electoral, és lògic que generi tensions. Crec que no té res a veure amb la successió del president Jordi Pujol. CiU, per poc espabilats que siguem, és una coalició molt important i és la clau de l'èxit de tots dos partits. Per tant, no ens convé a cap dels dos trencar aquesta col·laboració. El que hem d'aprendre és a enfortir aquesta col·laboració i saber com gestionar les discrepàncies sense fer-nos mal, perquè discrepàncies, de ben segur

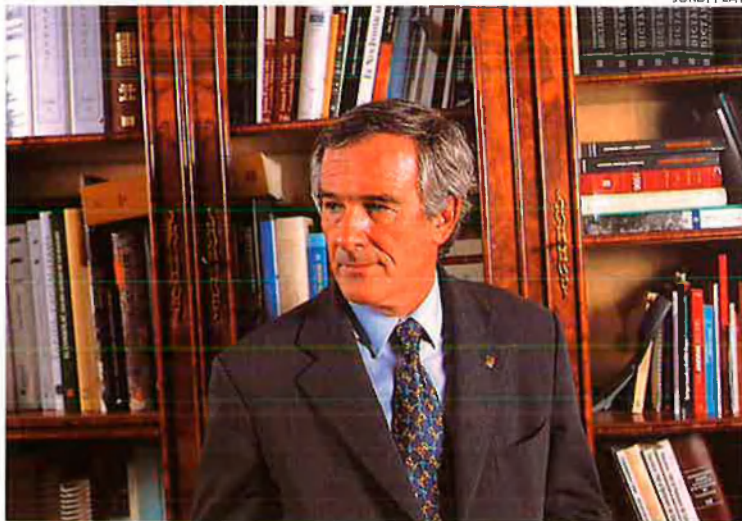
que sempre n'hi haurà en dos partits diferents.

—*Estan contents de la manera com es resolen els problemes d'infraestructures més urgents?*

—Content, content, no ho estàs mai fins que no s'ha acabat tot. Però seria molt injust dir que actualment no s'està fent un esforç extraordinari. Encara no es visualitza prou però s'està impulsant el tren d'alta velocitat, per exemple. Hi ha la promesa del senyor ministre que el 2004 ja arribarà a la frontera, malgrat alguns dubtes que s'han generat. També hi ha la depuradora i el desviament del Llobregat, hi haurà l'ampliació del Port de Barcelona, hi haurà la tercera pista de l'aeroport del Prat, el desviament del Francoí, l'autovia del Llobregat... És a dir, que es fa un gran esforç.

—*Tenen en compte el problema dels peatges?*

"No estic segur que el senyor Maragall no pugui dir-les grosses, perquè en alguna campanya ja les ha dites, i de molt grosses i sorprenents! Però com que ell no manarà i li vindrà algú, com el senyor Borrell, el senyor Chaves o el senyor Rodríguez Ibarra, el que poden arribar a dir serà històric."

"Sempre ho dic als de Madrid: la indignació de la gent de Catalunya vindrà pel tema econòmic. Hi ha un greuge comparatiu que molesta la gent."

—El tema de les autopistes, la gent el nota cada dia. Sempre ho dic als de Madrid: la indignació de la gent de Catalunya vindrà pel tema econòmic. Hi ha un greuge comparatiu que molesta la gent. El dèficit fiscal és de més d'un bilió de pessetes. I això no ho diem nosaltres, ho diu el senyor Antoni Castells. Davant d'això, la gent s'indigna i les autopistes és la gota que fa vessar el got. Sorprenentment, però, això passa en un moment en què s'han abaijat els preus. Penses que la gent estarà contenta, però en canvi és quan hi ha gent que més s'enfada. La gent pagava, sense prestar massa atenció, però quan s'abaixa el preu es pot donar una reacció paradoxal i hi ha el rebuig. En ocasions la gent ho fa des de posicions molt conscients, però en d'altres —no en tots els casos, perquè amb el tema de les autopistes sí que hi ha molta indignació— ho mou una determinada oposició, que quan ha estat al govern no ha fet res per abaixar el preu de les autopistes i, fins i tot en un cas concret, quan s'havia de fer una autovia de no-peatge, finalment ho van convertir en una de peatge.

—*Amb un nou finançament es podria resoldre el tema dels peatges?*

—És evident que un nou finançament ens proporcionaria una quantitat de nous diners importants. L'altre dia, el senyor Carod-Rovira deia: "Es conformaran amb 450 mil milions, quan la diferència fiscal és d'1,2 bilions?" No ho sé, però pensar en 450 mil milions de pessetes més cada any, si ens els donessin, a mi, queestic a l'administració pública, em fa rodar els ulls. Li asseguro que podríem fer moltes, però moltes coses que hem de fer. Però abans de rescatar els peatges, ens hauríem de plantejar si caldria atendre la gent gran o altres necessitats socials que tenim.

"Amb el senyor Eduardo Zaplana no tenim problemes. Penso que és un bon president de comunitat autònoma, el que passa és que hi ha problemes a València que són molt difícils d'encarar."

—*Parlant de Carod-Rovira... com veu Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)?*

—Fa el seu paper... Però no sabem exactament encara quin paper voldrà fer. El senyor Carod-Rovira, en ocasions fa un paper social-revolucionari, hi ha moments que és un paper nacionalista molt fort, hi ha moments en què es modula... Fins la campanya no sabrem quin paper farà ERC i quin voldrà fer després de la campanya electoral. És una incògnita. El que penso és que la gent sí que sap quin és el paper de Convergència.

—*Per què han esperat tant de temps a fer una llei de l'esport que preveïés seleccions catalanes?*

—Bé, fa molt de temps que la discutim. Nosaltres tenim un decret, respecte de les seleccions catalanes, que és un bon decret. El que ara es fa és una reedició de tota la llei de l'esport, però no solament és per a les seleccions, sinó que es tracta d'una llei de tot el tema

de l'esport. Evidentment inclou un capítol de les seleccions catalanes, un tema molt emblemàtic, però l'esport no és només la selecció. No fariem cap favor al plantejament de l'esport si diem que aquesta és només la llei de les seleccions. I això no té res a veure amb la recollida popular de 500 mil signatures, amb l'informe del senyor Dupond, o amb qualsevol altra cosa. La llei segueix el seu curs, i les iniciatives de la gent, el seu. Però cal tenir present que el tema de les seleccions és un tema complex, que a més és un problema de com s'ho plantegen les federacions internacionals. Si nosaltres no aconseguim que Espanya sigui un estat plurinacional, com aconseguirem el que volem de les seleccions nacionals?

—*Les relacions amb la Generalitat Valenciana sempre han estat problemàtiques o inexistents.*

—És que jo crec que tenen una situació problemàtica a València. Nosaltres amb el senyor Zaplana no tenim problemes especials. Penso que és un bon president de comunitat autònoma, el que passa és que hi ha problemes a València que són molt difícils d'encarar. Hi ha una crispació amb el tema lingüístic que els crea un problema difícil de gestionar. I penso que hem de deixar que siguin els mateixos valencians qui el gestioni... I que tinguin sort! D'entrada et quedés esparverat d'algunes de les coses que veus que passen a València, però el que hem de fer des d'aquí és ajudar. Hi ha ocasions que, fins i tot defensar coses que crec que hem de defensar, pel fet que es faci des de Catalunya, no ajudem i alhora podem generar reaccions adverses paradoxals. Hem d'anar en compte.

Jordi Fortuny / Enric Rimbau